

Essé de trei ori in septimana: Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a, candu o cota intréga, candu numai diumetate, adeca dupa momentul impregiariloru.

Pretulu de prenumeratiane:

pentru Austria:	
pe anu intregu	8 fl. v. a.
diuemetate de anu	4 " " "
patrariu	2 " " "
pentru Romani'a si strainetate:	
pe anu intregu	16 fl. v. a.
diuemetate de anu	8 " " "
patrariu	4 " " "

ALBINA.

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespundinti a-i nostri, si d'adreptulu la Redactiune: **Josefstadt, Langgasse Nr. 43**, unde suntu a se adresa si corespundintiele, ce privesc Redactiunea, administratiunea sau speditur'a cate vor fi nefrancate, nu se vor primi, éra cele anonime nu se vor publica.

Pentru **anuncie** si alte comunicatiuni de interesu privatu — se raspunde cate 7 cr. de linie repetirile se facu cu pretiu scadiutu. Pretiulu timbrului cate 30 cr. pentru una data, se antecipa.

Viena 2/14 sept. 1867.

Unu organu de oficiositate nalta ni spune ca negociatiunile delegatiuniloru au naintatu cu „unu pasiu,” dar uita a ni spune totodata si aceea „cati pasi sunt pana la scopu,” si prin urmare nu potemu socoti cata insemnatate se se atribuésca acelu „unu pasiu.” Se insiéla oficiosele daca credu ca publiculu se póte astadi mangaiá cu asemene spresiuni absurde.

Din versiunile neoficiose referitorie la atinsele negociatiuni, sunt doue mai chiare, un'a in „Pr.” carea tiene ca astadi se va aterne delegatiuniloru proieptele regimului in privinti'a detoriiloru de statu si a bugetulu imperiale pentru 1868. Din detoriile comune se va separa unu capitalu caruia corespundu interesele de 25 milioéne, si asta suma remane numai in grigea tieriloru germano-slave, de óra-ce e nascuta din subventiunarea cáiloru de feru, institute scl. la cari Ungari'a n'are neci o parte. Din restulu intereselor detoriei de statu 125 mil. primesce Ungari'a 30%. Asemene si cuota Ungariei pentru spesele afaceriloru comune imperiale e proieptata la 30%. Deci suma totala, detorii si cuota, ce s'ar veni Ungariei, ar fi 52—54 milioéne.

Cu acést'a pare a fi in contradicere informatiunea lui „Wand.” cumca astadi va fi unu consiliu mare ministeriale sub presiedinti'a cancelariului imperiale br. Beust, la care vor participá ministrii ambelor diuemetati de imperiu.

Consiliulu ministeriale ar fi semnu ca proieptele guvernului nu sunt inca gata. A presupune astadi siedintie si de catra consiliu si de catra delegatiuni, ar fi a crede, fora indreptatire, intr'o aptivitate pre mare.

Congresulu de Genf s'a desfacutu intr'unu modu cum n'ar fi doritu amicii lui. Unu comitetu a lasatu in urma-i, care va funtiuna contra protestului cel'au datu Svitianii. Generalulu Garibaldi a voitu se incunjure repetirea multeloru ceremonie si solenitati cu cari a fostu

primitu, si de aceea a plecatu pre neciute. Dupa altii, asta plecare a generalului si-are cause in prevederea lui care n'accepta nemica bunu de la unu congressu unde se unisera diferite partite, socialistii Francei, actiunarii Italiei, si burgesi'a svitierana fricosa de veri o interventiuone diplomatica din caus'a tendintieloru congressului. Mai pre largu ne vom ocupa de congressu in unulu din nrii venitori.

Foile francesci respandescu ca Imperatulu Napoleone ar avé de cugetu se faca visita regelui prusescu la Berlinu. Acestu pasiu ar demústrá catu se póte de bine ca la Salzburg nu s'a intemplat veri o aliantia amenintatióra pentru pace.

Daca e de credutu sciriloru ce vinu din Atena rescol'a pre insul'a Candiei inca nu e nemicita.

Despre programulu ministeriului din Romani'a cetimu in „Natiunea” din 25 aug. v. urmatóriele:

D-nu Presiedinte alu consiliului de Ministri, si Ministru de la interne, facendu-si profesiunea de credintia, in Monitorulu de adi, declara ca va merge pe calea trasa de predecesorul seu, adeca va urma ca si D-nu I. Brateanu, respectandu legile. etc.

De la adunarea generala a „Asociatiunei transilvane” din Clusiu.

(Continuare din diu'a den 27. aug. si fine.)

Dupa enuciarea alegerii presiedintele Popu, carele de la inceputulu votarii esise din sala, se intimpina cu aclamatiuni entusiastice repetite de multe-ori in resnetu petrundietoriu. Póte acést'a a fostu „murmuru”, de care viséza o fóia.

Escelenti'a Sa multumesc, in termini frumosi, adunarii pentru increderea arata, aduce inainte impregiurarea, ca ne-aflandu-se la loculu resiedintiei comitetului, nu va poté conduce in persóna tóte siedintiele lunarie ale aceluia, va face inse incolo tóte cate-i jacu in potintia pentru inaintarea scopului „Asociatiunei” si pentru a corespunde cu demnitate inaltei sale chiamari. Adanarea erumpe éra in „se traiesca”

D. vice-presiedinte Ioane Hania multumesc acemene cu multa modestia pentru distinctiunea aratata si dice, ca elu nu scio a fi facutu fapte de acelea, prin cari se fie meritatu asta onóre (voci: scimu noi!) spune, ca ar fi pecatu a abúsa de asemene incredere rofusandu-o, prin urmare primesce cu multumire postulu, la care este chiamatu de catra flórea natiunei sale si si-va pune tóte poterile in folosulu „Asociatiunei”. Adunarea i raspunde cu „se traiesca!”

Cu acestea, fiindu timpul insaintatu siedinti'a se incheia si cele lalte alegeri se amenu pe diu'a viitóre.

Sér'a concertu, — despre care mai in urma.

In diu'a urmatóre, 28 aug. la 9 óre demaneti'a adunarea si continuá lucrariile printr'o siedintia straordinara (neprevéduta in programa).

La ordinea dilei a fostu alegerile oficialiloru si a membriloru de comitetu. Se decise, ca votarea se se faca intr' un'a prin siedule. Siedinti'a se suspende, pentru-ca membrii se se póta consultá si se si-póta compune fie-care siedul'a de votatu.

La acésta alegere inse nu se vediu nici pe departe acea armonia si buna-intielegere, care domni ieri la alegerea presiedintiloru. Caus'a fu 1) ca numerulu membriloru de ieri pana adi se imputiená fórté, fiindu multi siliti a se rentórcé pe la ale loru; 2) ca multi din membri nu cunoseau bine persónele mai apte pentru posturile ocupande, mai vertosu cáci, cu privire la resiedinti'a comitetului veniau a s'alege mai cu séma barbati d'impregiurulu Sibianu. 3) cáci si cei cari cunoseau persónele erau tare desbinati in pareri, mai vertosu ce privesc postulu de secretaru II.

Consultarea in parte tienú multisoru si amblatulu desu de la o grupa la al'a spunea ochiului privitoriu, cápartitele sunt fórté active.

Si ce mirare, me rogu, daca in asemene adunare se naseu si pareri diverginte, daca ne folosimu ici-colé de acestu parlamentu literariu si pentru mesurarea unii cu altii a poteriloru nóstre? Este destulu, candu, dupa lamurirea ideiloru se resulte o intielegere, candu luptele oneste iau unu reesitu salutaru totului. E tristu inse, de trei ori tristu — candu o societate e silita a nutri in senulu ei factori de aceia, cari, de cate-ori nu se intempla pe voi'a loru, sunt gata a dá cu bat'a in balta si cu bard'a in luna, macaru se recada ea chiaru in capulu loru! Si, cum bine-vedeti, fiintie de acestea, durere, noi mai avemu inca.

Dupa o óra de intrerumpere, presiedintele cu clopotielulu rechiamu la locu pe membri si-i

provóca a si-depune voturile in urna. Cu certarea resultatulu alegerii se nsarcina apoi o comisiune anume, carea se si retrase intr'o odaitia laterala.

Dupa departarea comisiunei, adunarea procede indata la continuarea lucrariiloru ei. La ordine se pune referat'a comisiuniloru intrerupta ieri inainte de mediadi. Vine antaiu comisiunea insarcinata cu vidimarea socoteleloru cassei. Din multele propuneri, ce avea asta comisiune, se primescu numai pucine si se decido a se dá casierului multiamita in scrisu.

Urméza raportulu comisiunei in privinti'a maretului ofertu a Dlui J. Muresianu. Comisiunea oste pentru primirea in totu a ofertului si conditiuniloru substernute, cu acea adaugere ca se se intrebe d. daruitoriu, ca anumitu catu voiesce a se rumpe din suma oferita pentru academia si catu pentru scól'a agronomjca? Adunarea primesce intre aclamatiuni propunerea comisiunei.

Ómenii se pareau acum aplecati a trece in fug'a mare preste tóte, numai ca se gate. E dreptu, ca lucrari erau cam multicele si cá réu'a economia de timpu de ieri si alalta-ieri se sentiá acum pré multu. Dar asemene e adeveratu, ca multe obiecte din siedinti'a de adi meritu o mai seriósa luare-a-minte a adunarii.

Catu pentru ofertulu Dlui Muresianu érá mai bine, daca nu se desfacea in doue funduri, a) pentru a nu ingreuná administratiunea si b) din respectu catra vointi'a daruitorului. Ci potea se romana unu singuru fondu cu adaugerea urmatórie: Indata-ce acel'a va cresce la suma receruta pentru infintierea unei scóle agronomice, atunci se se infintieze mai antaiu acést'a, si apoi academi'a juridica. Ce bine ar face daruitorulu, candu intrebarea ce i se va face ar raspunde-o in sensulu acést'a. Inusi provocarile de contribuire la acestu fondu ar avea atunci cu totulu altu efectu; cáci ómenii nostri cunoscú imperativ'a necesitate a infintiarri neamenabile de o scóla agronomica, — infintierea acést'a s'ar poté atunci realisa mai curendu, si asiá o parte a dorintiei daruitorului si a nóstra a tuturor'a s'ar implini de buna sama mai curendu de catu acum, candu fondurile despartite voru cere timpu mai lungu pana se créscu la suma dorita. Ca se nu uitámu, pentru academi'a juridica ni trebe unu fondu colu putienu de 200,000 fl., pre candu scól'a agronomica ti-o faci cu 20 multu 30,000.

A urmatu apoi referat'a comisiunei bugetarie. Referintele D. profesoru Ioane Moldovanu impartiescú adunarii mai antaiu greutatile ce au intimpinatu acésta comisiune, nepotendu dupa socotelele casierului nici decum eruá suma disponibila, si propune, in ce modu

FOISIÓRA.

Tractatu

De originea, vechitatea si insemnatatea istorica a numelui Valacu.

(Urmáro din nr. 91 din 1866.)

15. Szabo Benó, in carticia sa intitulata: „Az oláhok eredetéről és politikai állásukról”, Györ (Raab) 1865, pag. 21 s. c. l. intemeiandu-se pre date, culese mai vertosu din codex diplomaticus Hungariae de Fejér — reserutina parerea lui Engel si Fessler: cumca la anulu 1285 ar fi venitu Romanii de preste Dunare in Dacia traiana, si asiedindu-se in Marinarasiu si Fagarasiu, din aceste locuri ar fi trecut in Moldov'a si Tiér'a-Romanésca. Szabo deduceduce in contra ipoteselor lui Engel si Fessler, ca au fostu Romani sub principi natiunali in Moldova si Tiér'a-Romanésca inainte de anulu 1285.

Adaugemu inca unele temeuri de conse-

cintia din cari asemenea se demústrá, cumca la anulu 274 sub Aurelianu imperatu nu toti Romani au potutu esé din Dacia traiana spre a se asiedii cu locuinti'a preste Dunare, si adeca:

16. Dupa firea si starea lucrului, nu érá lucru cu potintia a esé, ori a scóte din Dacia traiana sub Aurelianu imperatu tóte coloniile romane si a le trece preste Dunare spre locuire acolo in Dacia aureliana de apoi, precum adeverescu urmatóriele date scóse din autori vechi, si adeca: a) Eutropiu, cartea 8 dice: „Aelius Adrianus — — — qui Trajani gloriae invidens, statim provincias reliquit, quas Trajanus addiderat, idest, Assyriam, Mesopotamiam et Armeniam. Revocavit exercitus, ac finem imperii esse voluit Euphratem. Idem de Dacia facere conantem, amici deteruerunt: ne multi cives Romani barbaris traderentur”, — adeca: „Eliu Adrianu (imperatulu), care invidiandu gloriei lui Traianu, delocu a paresitu trei provincie, cari Traianu le-au adausu (impratfei), adeca, Asiri'a, Mesopotami'a si Armeni'a. A scosu ostile de acolo, si a vrutu ca marginea imperatfei se fie Eufratulu. Asemenea vrendu a face si cu Dacia, l'au abatutu de la acést'a amicii: ca se nu se predee cei multi cetatiani

romani in manile barbariloru”; — b) Eutropiu, cartea 9 in Galienu ni impartiescú: „Dacia quae a Trajano ultra Danubium fuerat adjuncta, amissa est, Graecia, Macedonia, Pontus, Asia vastata per Gothos, Pannonia a Sarmatis, Quadisque populata”, — adeca: „Dacia de preste Dunare, *) care de Traianu imperatu a fostu adausu imperatfei, fu perduta, Greci'a, Macedoni'a Pontulu si Asia devastata de Goti, éra Panoni'a gefuita de Sarmati si Cvadi”; — c) Sestu Rufu: in breviario rerum gestarum populi romani, ni spune: „Trajanus Dacos sub rege Decebalo vicit, et Daciam trans Danubium in solo barbarico provinciam fecit. Sed sub Galienu imperatore amissa est”, — adeca: „Traianu imperatu a invinsu pre Daci sub regele Decebalu, si a facutu provinci'a Daciei preste Dunare in pamentulu barbaricu. Dar sub imperatulu Galienu fu (Dacia) perduta (cuprinsa de barbari)”; — d) Orosiu (a traitu prela 414) cartea 7, capu 22, in Galienu asemeneanispune: „Graecia, Macedonia, Pontus, Asia Gothorum inundatione deletur. Nam Dacia trans Danu-

*) Scriptoriloru de la Constantinopole li este Dacia traiana, firesce, preste Dunare de din cóce.

bium in perpetuum aufertur”, — adeca pre romanii: „Greci'a, Macedoni'a, Pontulu si Asia se desiertéza prin inundatiunea Gotiloru. Dar Dacia de preste Dunare se cuprinde pentru totu de un'a (de barbari)”. — Deci, d'in impartasirile acestoru autori vechi, urméza, antaiu, cumca lui Adrianu imperatu, urmatoriulu lui Traianu, nu i-a fostu cu potintia a scóte d'in Dacia si coloniile romane, pentru aceea a vrutu elu se scóta numai óstea, si a lasá Dacia in manile barbariloru impreuna cu coloniile romane, de la care planu l'au abatutu amicii, — alu doile, cumca inca pre la anulu 268 pana 270, sub imperatulu Galienu, érá tóta Dacia traiana cuprinsa de barbarii Goti, prin urmare coloniile romane erau cunoscute si dedate cu barbarii Goti, cu cari au facutu si causa comuna, precum vom vedé mai la vale, — alu treile, cumca preste Dunare in Macedoni'a s. c. l. provinófi, asemenea nu érá mai multa securitate d'inaintea Gotiloru, fiindu ca acést'a necontenitu devastau si acele provincie, precum veduramu cá marturisesce Eutropiu Sestu Rufu si Orosiu, si precum se póte sci si din alti autori, — dreptu acestea, ce cause, ori indemn, ori folosu ar fi avutu coloniile romane d'in Dacia

se p^ote si trebuie se se evite ac^osta pe viitoriu. Pentru acum se lu^a de baza sum^a de 3000 fl., ca minimu, preste care va pot^e despune Asociatiunea in anulu viitoriu.

Comisiunea primise pentru orientarea ei si unu proiectu de bugetu de la comitetu, pe care ea inse trebui se-lu inlaturu ou totulu, nefiindu-lu corespunditoriu impregiurariloru. Cu t^ote acestea la pretinderea acelu onorabilu comitetu trebuira a se cetⁱ posturile singuratiche de spese din ambele proiecte, adunarea inse accept^a mai in totu loculu propunerile comisiunei.

Remunerarea secretariului cu 200 fl. si a unui juristu, care se scrie in cancelari^a Asociatiunei, cu 100 fl. remasera neschimbate. Pentru acoperirea speselor de cancelaria se preliminaru 160 fl., cu t^ote-c^o d. secretaru Rusu arat^a, c^a s'ar cere acum suma mai mare. In privintia stipendiiloru juristoru se otari, ca acele, cari sunt acum in fiintia se se dea, era cele cari pe viitoru vor devinⁱ vacante pana la numerulu de doue, se se imparta la tineri, cari vor voⁱ a frecuent^a vr^o sc^ola reala ori politecnica, doue stipendie inso se se tiena la t^ota ntemplarea pentru juristi. Atatu comisiunea, catu si adunarea generala cunoscu^t trebuintia, de a se mai ajut^a in proportiune si alti rami de cultura, era nu numai celu juridicu. Pentru cetⁱ doi pedagogi din Prag^a se otarira cate 350 fl.

D. Consiliariu Dr. Maioru propune a se mai face doue stipendie de cate 300 fl. pentru pedagogi. Adunarea inse cu privire la principiulu ei statoritu abia cu cateva minute mai nainte: de a promov^a dupa iertarea mediloru toti rami de sciintia in asomene mesura, nu pot^e se primose ac^osta propunere. Se mai spunu ore, in ce modu s'a silitu totusi D. Dr. Maioru a si-sustien^e propunerea si c^a ce cuvinte frumose si-au alesu spre motivarea ei? Nu, nu voiu spune. Au fostu acolo destui, cari le audira. Un^a totusi indresnescu a observ^a, c^a noi cesti mai tineri, cesti mai pucinu adaptati in cultura inalta, inca si de aceea alergamu cu spese marisore de prin tinenturi indepartate la adunarele generale ale Asociatiunei nostre, ca acolo se invetlamu de la barbati nostri cei mari, cei luminati, cei inaintati — se investiamu, dieu, intre altele, *portare parlamentaria*. Si candu ne vedemu insielati in ac^osta, ni cade dieu. *for^o oron*.

Dar se revenimu la lucrarile adunarii. Pentru unu asculatoriu de politecnica se otari unu stipendiu de 300 fl., — pentru 2 tineri de la sc^olele reale cate 50 fl. Unui sodalu, care se se faca maestru 50 fl., — pentru doi individi, cari vor arat^a c^a au prasiu mai multe ult^oie, doue premie de cate 25 fl., — pentru doi invetiacei de meseria erasi cate 25 fl., — spese extraordinare 60 fl.

La positiunea din proiectulu comitetului, spre a se da f^oii dlui Cipariu „Archivu pentru filologia si istoria“ o subventiune de 200 fl. se incinse o discussiune interesanta. Comisiunea sterseae ac^osta positiune otarindu ca se se edea f^oia „Asociatiunei“ preveduta in §. 33 alu statutulu. Dlu secretaru I. Rusu spriginese propunerea comitetulu silindu-se a motiv^a pe largu subventiunarea numitei foi. D. canonicu Negrutiu este pentru propunerea comisiunei de a se ed^a f^oia ei propria, totodata face adunarii unele impartesiri imbucuratoare despre

starea f^oii dlui Cipariu, de unde deduce c^a aceea f^oia n'ar ave^t lipsa neaperala de subventiunarea n^ostra. — D. profesoru I. Moldovanu e asemene pentru esirea f^oii „Asociatiunei“ si refrange cu multa elocintia si logica sanetiosa motivele dlui secretariu. Dupa-ce mai vorbira Visariou Romanu, Dr. Ratiu, Pres. Popu totu pentru propunerea comisiunei, adunarea otaresce a se ed^a f^oia „Asociatiunei“ inca in acestu anu si preliminaru spre acestu scopu 400 fl. Se mai otarescu doue ajutoare la cate unu profesoru de la pedagogiele din Sibiiu si Blasiu, care va pred^a studiulu agronomiei.

Comisiunea insarcinata cu scrutiniulu rap^orta despre rezultatulu alegerii, carele e urmatoriu

Oficialii: secretariu I. Georgiu Baritiu, secret. II., I. V. Rusu, casieriu Const. Stezaru, controloru I. Popescu, archivaru si bibliotecariu Nicol. Cristea.

Membrii comitetulu: Paulu Dunca, Petru Manu, Nicolau Popea, Gregoriu Mihali, Iacobu Bologa, Elia Macelariu, Ioanu Rusu, Dr. Ioanu Nemesiu, Ioanu Antoneli, Petru Rosca, Zacharia Boiu, Dr. Nicol. Stoia.

Membrii suplenti: Nicolau Cristea, Elia Vlasi, Ioanu Popescu, Dr. Raenciu, Ioanu Popu si Ioanu Brote.

Invalmasiel^a, in care s'au aflatu membrii la ac^osta votare se p^ote ved^e usioru din doue trei lucruri: D. Elia Vlasi numai membru suplentu ca adeca, candu vre unu membru ordinariu din Sibiiu nu va pot^e lu^a parte in vr^o siediintia, D. Vlasi se alerge fug^a din Blasiu se lu-suplin^eca. D. Rusu si secretaru si membru de comitetu, D. Nicol. Cristea si archivaru si bibliotecaru si si membru suplentu etc. E bine si trebuie, ca oficialii se aiba in comitetu votu libertu *consultativu*, inse nu si *decisivu*; pentru c^a acolo de mai multe-ori vine a se otari in cauzele loru proprie si nupre convine cu dreptatea, ca nescine se p^ota vot^a in folosulu seu. In cate unulu din ambele locuri ce ocupu acci domni se poteau pune altii, ca asi^a catu mai multe poteri se se concentreze in comitetu. Dar se intorcemu f^oia; daca e bine si se p^ote c^a oficialii se fie si membrii de comitetu, atunci D. Baritiu de ce se se fi meritatu mai pucinu asta onore? de-ce, candu va veni la siediintiele comitetulu, se stea langa locutiitorulu seu suplentu seu. secretariu II, sau mai pucine drepturi de catu ac^osta. Nu ac^osta o anomalia din cele mai gr^ose? Candu eramu si eu oficialu, nu-mi fu concesu neci votu consultativu, neci informativu, ci mi se spunea, c^a daca am ceva cu comitetulu, sedau in scrisu si astadi? so vede, c^a paragrafi mai elastici ca ai statutulu „Asociatiunei“ n^ostre n'are neci o sociatate. Ferice de noi!

Uitasemu se spunu, c^a indata dupa impartesirea rezultatulu alegerii, dlu secretariu II. I. Rusu si-oerⁱ cuventulu si spuse, c^a Dsa numai sub conditiunea aceea ar mai pot^e reman^e ca secretariu, candu nu s'ar ed^a f^oia Asociatiunei (?) de ora ce inse adunarea a conchisu acumu esirea acelei^a, Dsa fiindu impresoratu cu multe alte ocupatiuni si, de alta parte nescintindu-se inzestratu cu poteri si insusirile de lipsa pentru redigerea numitei foi se roga, ca adunarea se binevoiesca a-lu scuti de asta sarcina si a alege pe altulu in locu-i. „Zu viel Demuth ist Hochmuth“, dice nemtiulu. Noi cu-

nosemu cu totii pe Dlu secretaru de o persoⁿa apta carele, candu ar voⁱ, ar pot^e se redige numit^a f^oia, spre multumirea tuturor^a si asi^e nu mai er^a de lipsa a inmultⁱ incurcarile. In urmaⁿ acestei declarari se nascu^t erasi desbinare in adunare; pe candu o parte nu voia a seci de demisiunea Domnici sale, alta parte pretindea, ca aceea se si se prim^eca. In fine Dlu secretaru prin o stratagema curm^a discussiunea. Declarandu, c^a primese d^a cu conditiune; ca demisiunandu in decursulu anului, comitelulu se fie impoternicitu a-lu suplini prin altulu; adunarea se unvoiescu si i-ur^eza se traiasca!

Promisesemu mai sus a aminti ceva si despre concertulu din 27 a le curintei.

Romanii nostri din Clusiu, intre multele loru despusetiuni, pentru a ne face timpulu petrecerii in Clusiu catu mai placutu de o parte, era de alt^a spre a radica catu mai multu insemnetatea si vedⁱa adunarii n^ostre de timpulu au intoemitu, cum dieu, si unu concertu cu destinarea intregulu venitulu pentru fondulu „Asociatiunei.“

Tocma batea or^a prevestita pentru inceperea acelu concertu, candu adunarea, si-inceia in 27 ser^a siediintia si merse asi^a intr^ega la teatrulu nationalu ungurescu din Clusiu, unde cr^a se se tiena concertulu.

Maretiulu si spaciosulu edificiu alu teatrului Clusianu nu fu in stare a cuprindo astadata t^ota multimea aceea nespusa de omeni ce nepadia de t^ote partile se intre, si unu frumosiulu numeru din cei veniti se guste din placerea acelei seri trebui se stea afara pe strada din lips^a loculu.

Descrierea critica, seu d^are parerii in detaiu asup^a acestui concertu se tene de competintia unui specialistu si cu nu me simtuneci competentu neci chiamatu a face ac^osta.

Dar din desece si unanimele manifestari de complacere, ce facoa acelu publicu mare si alesu n'a fostu greu pentru ficine a conchide, c^a toti factorii concertulu s'au produsu escelinte.

Domnisi^or^a Aureliu Popu a aparutu pe scena de doue ore si a executatu pe fortepianu cu multa precisiune doue bucati din cele mai grele: „Carnevalulu de Bucuresci“ dupa Franciscu Lorenzo si Fantasia de concertu din opera „Troubadur“ de A. Gorla. Domnisi^or^a a aparutu intr^o ploia de cununi de flori, ce cadeau din t^ote partile logeloru menate de ventulu caldurei inimeloru adoratorie si stimatorie. — Securitatea ce poteai observ^a in totu pasulu, in t^ota miscarea ei indata la aparintia, ti-spunea din inceputu, c^a pentru Domnisi^or^a greulu este acum usiurintia; increderea in sine, ce se manifest^a in t^ota portarea densei, fu menita de a convige pe ficine, c^a Domnisi^or^a e secura de bunulu reesitu. Asi^a si fu. La finea ficareⁱ bucati a fostu rechiamata de cate trei ori pe scena prin aplause ne'ncetate si prin unu resunetu armonicu de „se traiasca!“ si „eljen!“

Domnisi^or^a Isabela Vasiciu a cantatu cu aocompaniarea bandei militare „Aria mare“ din opera „Atilla“ de Verdi, — a cantatu „Arie romane“ in ductu cu D. Mihaila Ferliescu si executatu pe clarivru uvertur^a din opera „Dinorah“ de Meyerbeer. — Aceeasi ploia de cununi, acele-si aplause de bucuria o intimpinara la ivirea sa pe scena. Problema acestei Domnisi^ore, fu totu asi^a, in parte si mai

grea, ca a consociei sale, — si daca totusi s'a bucuratu de ac^osta-si resultatulu, daca a seceratu acele-si aplause insufesite, atunci dreptulu, ce-lu formeza ac^osta Domnisi^ora la recunoscentia publica, este mare, este nedisputabila. Talia-i placuta, voce-i melodiosa, incantatoare, combinate cu desteritatea si precisiunea in executare silira pe publicu a o intrerumpe de mai multe ori cu aplausele sale. Duetulu fu silitu a-lu-repeti.

Tenerulu Ludovicu Ciato a declamatu „Glasulu unui Romanu“, poesia de Andreiu Muresianu. Impresiunea, ce facu ac^osta declamare, ac^osta poesia, se tienne de regiunea aceloru lucruri din lume, cari numai sentⁱ se potu, era nu si descri^e. Incercarea asi^a-dara, de a strapune macaru p'unu momentu pe cetitoriu in aflarea n^ostra de atunci, in marea aceloru sentiri, — ar fi forte ridicula de la unu condeiu slabutiu ca alu meu.

Indata la pronuncierea prin declamatoriu a vorbeloru „Andreiu Muresianu“ memori^a n^ostra se afl^a in faci^a imaginei mar^elui poetu; rap^edea recug^etare la sor^tea ca si la perderea lui, de-o potri^a triste, trebui se ne'ngreune anim^a cu doreri sfasi^etoare. Din motto poesiei lui (dupa Dumas):

„Toti omenii au o patria, numai eu nu amu.“ auditorulu a potutu se prec^epa, c^a poetulu se va ocup^a cu dorerea, cu tanghirea asup^a sor^tei nemilose, carea facu, c^a Romanulu se nu fie suferitu seculu intregu pe pamentulu seu.

„Se spula Retezatulu, acelu asilu de pace,
„De-a fostu Romanulu trandavu in timpuri de nevoi“
„De n'a pazitu credintia, de n'a vrutu t^ota-a face
„So scape numai tier^a din curse de resboiu!“

Aici publiculu erupe intr^o manifestatiune din cele mai impuetoare. Cateva minute trebui s'accepte declamatorulu, pana s'a liniscitu aplausulu sgomotosu. Farmeculu, ce face o musica buna intr^o o^oste ce are se intre n lupta este nitica pre langa efectulu, ce produse in publiculu din teatrulu Clusiu^l declamarea costei poesii. Din strofa in strofa publiculu se pareca mai incantatu, mai rapitu,

„La ceru, parinte bune, cadiendu cu umilire
„O ginte parasita, tu n'o vei lapeda!
„Esti dreptu si fieri peoatulu, vedindu o poaie,
„Esti bunu si ti-este mila, de totu cei man'a Ta?“

Mi-am scosu basmau^a, ca se-mi stergu la crem^a, ce mi-impaingenise ochiulu. Unu supinu din vecinetate me facu se ntoreu capulu. Ce vedu? Margele din rou^a demanetii rostop golindu-se pe multe fecie.

Tenerulu Ciato a sciutu se declame asi^a de bine ac^osta sublima poesia, in catu ti-veni a crede, c^a si o stanca reco trebuie sa trasalte.

D. Nicolau Trandafir^u a executatu pe violina doue bucati: „Concertu pe violina de Beriot si „Fantasia“ din „Luci^a“ de Weiss, secer^a asemenea aplausele publiculu.

Trei piese le-a executatu banda militara din Clusiu: Uvertura din „Venetorulu famecatoru“ de Weber, — „Variatiuni pe clarinetu“ si „Marsiulu lui Mihailu Roulu.“ Executarea reesi spre multumirea publiculu; cu doosebire multa placere si insulfire desc^epta marsiulu lui Mihailu, cu care inceh^e concertulu. Publiculu nu voia se departe mai nainte d'a mai audⁱ odata marsulu lui Mihailu. Prin aplause ne'ncetate banda provocata a-lu repeti.

traiana spre a paresi patri^a loru, si sub Aurelianu imperatu la anulu 274 a trece preste Dunare spre a locu^t acolo, unde asemenea nu er^a adapostu, ori mai mare securitate din aintea barbariloru Goti, de catu in Dacia traiana. Acⁱ cauta se aducemu inainte si acea multu cumpenitoria impregiurare, cumca coloniile dacu-romane erau asuprite si neindestulate cu guvernulu din Rom^a, care sistematico desi^ert^a Dacia de averile sale, in catu — intre altele — cate 200 de funti de auru pre septemana explot^a si tragea din Dacia, care impregiurare de purcedere rapitoria de averi din partea Romei, produse, de coloniile dacu-romane revoltara contra Romei sub imp. Marcu Aurelu Antoninu Filosofulu (161—180) si Comodu (180—192) precum ni marturisesce a) *Juliu Capitolinu*, in Marcu Aur. Ant. Filosofulu capu 5: „Dacos et multas gentes atque Judaeos rebellantes contudit per presides atque legatos“; — b) era *Juliu Capitolinu*, totu acelu, capu 22: „Gentes omnes ab Illyrici limite usque in Galliam conspiraverunt, ut Marcomani, Narisci, Hermunduri, et Quadi, Svevi, Sarmatae, Latringes et Buri: hi, aliique, cum Victoralis, Sosibes, Sicobotes, Rhoxolani, Bastarnae, Alani, Peucini, Costobori“, —

dintre cari pop^ora revoltatorie Victoralii, Sosibii, Sicobotii, Bastarnii, Peucinii, Costoberii sunt de origine galu-celtica (precum mai sus demonstraramu) adeca: Gali, Vali, Valhi, Valachi, si toti locuitori in Dacia traiana pe timpulu lui M. A. Ant. Filosofulu; c) *Elia Lampridiu*, in Comod. Ant. capu 13: „Victi Daci, Pannoniae quo compositae, in Britania, in Germania, in Dacia imperium ejus recusantibus provincialibus. Quae omnia ista per duces sedata sunt“. — Sub asi^a impregiurari nu este mirare, daca cea mai mare parte a coloniiloru dacu-romane la anulu 274 nu au urmatu chiamarei lui Aurelianu imperatu a purcede preste Dunare spre locuire, ci au remasu in Dacia traiana patri^a si mos^a loru, intempinandu pre barbarii Goti cu pane si saro la marginea tieriei loru, si dandu de buna voia man^a cu barbarii, au facutu cauza comuna cu ei si au purcesu in o^oste la olalta cu densii sub numele de Tai-fali, Victo-fali (numiti si Victo-vali), Daci, Carpo-daci, Carpi etc. precum au purcesu in o^oste si cu Hunii sub regele Atil^a, aceea ce demonstraramu mai sus.

Totu aceste date ale autoriloru vechi aci impartasite, stau in strinsa contielegere, de mi-

rare, cu fragmentulu istoricu tradusu la anulu 1495 din latinia pre romania, dar' compusu in alu 13 seclu de Huru marele cancelariu a lui Dragosiu principe de Moldov^a, care Huru a culesu datele sale din cronic^a cea vechia a lui Arboro campoduce, cu privintia la organizarea Daciei dreptu republica dupa ce a scosu Aurelianu imperatu la an. 274 logiunile din Dacia. Anume marturisesce acestu fragm. istor. urmatoriele: a) cumca numai legionele ou putini provinciali au esitu din Dacia traiana; b) cumca legionele au cu-tatu cea mai mare parte din simbriasi (mercenari), cari au suptu tier^a si au fostu plini de avutiⁱ si nu li-a pasatu de tier^a (mosia), si prin urmare tier^a nu a fostu indestulata cu ei; c) cumca Dacu-Romanii au avutu de a face cu pop^oralo barbare (limbele) migratorie si inainte de Aurelianu imperatu, si i-au primitu cu pane si saro la marginea tieriei, cum i-au primitu si sub Aurelianu imperatu, candu ac^osta a scosu legionele din Dacia; d) cumca si Dacu-Romanii au purcesu la o lalta cu barbarii in batai, mai vertosu asup^a imperatiei grocesci, si cumca barbarii au facutu Dacu-Romaniloru parte frati^eca din pred^a capetata; e) cumca barbarii au fostu bucurosi c^a au potutu

sub timpulu escursiuniloru loru las^a familie loru in sietri (corturi) pre pamentulu Daciei sub scutul Dacu-Romaniloru, cari erau organizati in republica.

In urma inca este mare intrebare, ore te t^au sub Aurelianu imperatu t^ota Dacia traiana in posesiunea imperatiei romane, fiindu c^a E. tropiu, Sestu Rufu, si Orosiu, precum mai s'au vediaru, ni spuna apriatu, cumca Dacia traiana fu sub imperatulu Galienu (care a domnit de la 260—268) perduta de sub stapanirea Romaniloru, ba ce este mai multu Orosiu care a traitu in alu 5-le seclu, ni spune de fostu perduta Dacia pentru totu de un^a (in perpetuum aufertur). Iuliu Pomponiu Letu (Laeta care a traitu in alu 15 seclu, si a scrisu istoria Romaniloru, implendu-o de noadoveruri t^ote se pana catu-ti vine gretia, spune c^a sub imperatulu Claudiu, care a domnit de la 268—270 ar fi cuprinsu romanii Dacia traiana inapoi la Goti, despre ce nu pomenesce Orosiu, care traitu in alu 5-le seclu, dar nici Trebeliu Polu care a traitu pre timpulu imperatulu Diodotianu (284—305) si a scrisu istoria Romaniloru de la imperatulu Filipu Arabulu pana la Claudiu, adeca de la anulu 244 pana la 270.

D. comisariu regescu Péchy inca onorã cu presentia sa asta reprezentatiune de la inceputu pana la finitu si aplaudã si insusi de multe-ori. Escol. Sa si-a rescumperatu biletulu de intrare cu 100 fl.

Ventulu concertului, dupa catu amu potutu affã, a fostu de 500 fl., de unde vinu a se subtrage spesele.

Astu-modu decurse adunarea generala de estimpu. Ea reesi preste acceptare. Cea de la Brasiovu cu pre pucinu a intrecutu pre acestã. Daca membrii asociatiunei nãstre avura intru tãte o portare dãmna de barbati culti si prin care facura onãro natiunei intregi, trebue de alta parte se constatãmu, cã si din partea publicului magiaru nu intimpinãramu, de catu buna-vointia. Nicairi neci o demonstratiune, neci o neplacere. Din tãta multime mare de membri nu s'a intemplat, afara de DluCristea, nimeni nemica. Numitulu Domnu inse fu superatu de politia Clusului sub cuventu de emisariu. Mi-amu incruciatu manile, audiendu. Mi-veni a minte o intemplantã din Resinari de subabsolutismu, candu unu pretoru depusesse din servitiu p' unu membru alu oficiului comunalu din simplã cauza, cã, cum dicea elu, ar evẽ „polizei-widriges Gesicht.“

Cã dicit, dle Redactoru, la copilarãscã placere a corespondintiloru amici de la „Gazeta Transilvaniei“ si „Telegrafulu Romanu“, cari in descrierea adunãrii generale din Clusiu lasara inadinsu afara numele unuia din comisiunea bugetaria? E tristu, candu barbati ca dumecloru nu se sciu radicã nici in asemenea lucruri bagatele preste nivelã patimiloru!

Filalete.

Pesta, 13 sept. 1867.

Obiectulu atentiunii generali e de cateva dile in cãci generalulu Turr. A sãra din intemplantã fui si cu martoru oculare. ovatiuniloru, cu cari l'a onoratu cetãtini in ospetãriã numita la „Lövölde“. Salele si curtea acestei ospetãrii erau pline de publicu alesu, ce cautã a se provede cu nutreminte pana la ivirea barbatului doritu. Sãlã in care erã intinsa mësã pentru Turr si sociã lui erã imbracata serbatoresce, lustrele plutiau in luminã reversata de mfi de lumine, era la intrata o banda musicalã de tigani delectã animele cu piese natiunali magiare, intretiesendu din candu in candu si cate unã de a lui Kossuth din 1848, ce erã primitã totdeãunã cu aplause frenetice.

Dupa 9 ore era cã sosi eroulu dilei dimpreuna cu sociã sa nepãta lui Lucianu Bonaparte.

La momentu se intonã marsiulu lui Racoci, publiculu se scolã, patrunsu de stima, in piciorã, spre a-i bineventã cu vivatã entusiastice. Ca in defilãro trecura la mësã loru destinãtã, unde se asiedãra, luandu locu langa densii Csornatony, Schwarz Giulia, Mátyu Fekete secretariu alui Kossuth si alte notabilitãti pestane de ale stangei. In sala se vedea la o mësã de laturi cumnaãa lui Kossuth Dna Rudkai in doliu, corifeulu stangei estr. dietale Madarász lipsiã, ce deto ansa la deosebite observari.

Generalulu Turr este unu omu de statura innalta, cu ambletu si aeru strãneu militãrescu, la facia palidu cu tipu italianescu dar

neci decatu magiaru, la ce mai contribue multu si barbã si mustotiele lui portate in moda italiana. Fisonomia lui ti presenta numai pe emigrantulu topitu de dorulu tierei, dar plinu de rabdare si curagiu. Consociã lui din contra e o frumãsiã admirabilã in tipu romanu. Nu multu tiend si toastele se incepura.

Tãte erau cum se vedea, de tigristi radicate, — de accoa nu lipsiau sentielege cate aieptari pre fatia si ascunse in contra regimului actualu. — Turr e uniculu in felulu seu dintre corifeii emigrantiloru rentorsi in patria, si asiã Madaraszianu au dusu lucrulu acolo, ca din adunarea acestã pre nesciute se esa unademonstratiune imposanta a cetãtiniiloru de aici pentru partidã loru. Si se pãte dice cã acestã in mare parte li-a si succesu. Celu d'antãiu carele a radica toastu a fostu Mikãr secr. asociatiunei Honvediloru din Pesta si a talcuitu semtiemintele de bucuria a cetãtiniiloru din Pesta pentru cã au norocirea a salutã pe compatriotulu Turr in mediloculu loru. Apoi urmara atãtu din partea acestuia, catu si a altoru dupa densulu esplicari mai detaiate de ce se bucura postãniã intr'atã de venirea lui si de ce-lu stimãdia. Aci fu intonatu cã mai alesu de aceea, fiindu cã densulu totdeãunã a portatu la nãtime stindardulu libertatei si lu pãrta, dintre emigranti senguru elu numai remanendu credintiosu principiiloru din 1848 dimpreuna cu Kossuth (la numirea lui Kossuth urmara vivatã frenetice de vre-o 6—7 minute cari din nou se repetã candu vorbitoriulu renõi cuvintele din urma.)

Se mai aminti cã-lu stimãdia, fiindu cã prin infintãrã legiunei unguresci in Italia, prin intevenirele lui la diplomãtia a ajutatu la restornarea sistemului trecut si eliberarea patriei. Poporulu magiaru, dise unulu, are mari pretensiuni, *pretensiunile lui nu sunt indetãlitate acestã nu o va negã nime, afara de cetãtã amploiãtiloru si animelor.*

Aceste pretensiuni trebuescu indestulite, si sperãdia cã generalulu Turr precum in trecut si in viitoriu va conlucã la acestã. Elu, eroulu de la Marsale, carele dimpreuna cu Garibaldi (aci urmara era eljenuri nemarginite) s'a luptatu pentru principiulu libertãtii universali, nu va fi in stare se paresãca stindardulu libertatei patriei neci in viitoriu. Apriatu, dise unulu, cã noi toti aici dechiarãmu *politica partidei stangi din dieta, de politica cea adevãratu mantuitãria pentru patria.* Au mersu unii si mai departe in vorbiri, ce inse ou nu aflã cu scopu a reproduce. Se radica dupa aceea unu toastu in limbã francesã pentru consociã lui Turr, de si la inceputu se strigã din multe parti „magiarul.“

Turr respunse apoi intr'o vorbire lungã, nemica mai pucinu inse, de catu oratorica, multumindu pentru oratiunile de cari l'au fericitu compatriotiã si asigurãndu-i cã precum in trecut asiã si in viitoriu sub stindardulu libertatei va fi totdeãunã gatã de lupta. Continuandu mai in colo, dise: cã dinsulu s'a silitu prin barbatia si omenia a castigã numelu magiaru renume si in tierile din afara, si sperãdia prosperãrea secura patriei, dacã vor dã toti mana la zidirea comuna a edificiului libertatei, si voru fi multumite deosebitele soiuri de popãra din tiãra. Se traimu in frãtietate, contielegere, eschiamã densulu, cu serbiã, croãtiã, romanii,

(romanokkal) cu unu cuventu, cu tãte popãrle din Ungaria, si atunci n'avemu a ne teme neci de unu viscolu! Pesta, in care locuescu õmeni din deosebite popãra, unde sunt multi germani slovaci etc. ce esemplu frumosu de patriotisimu si concordia ni dede in 1848, si dã de presentu, nu inzedãru e animã tierei unguresci!

La acestã se mai scolã unu vorbitoriu spre a intonã de asemenea concordia intre nãtionalitati si a dice cã magiãri se lupta totu pentru aceea pentru ce s'a luptatu Turr, adeca: pentru independenãtia si libertatea patriei! Se vede cã generalulu Turr spre a nu face sãnge reu in adorãtãrii sei n'a cutediãtu a vorbi de nãtionalitati, si numai de soiuri de poporu. Sãrele cunoscutieci adevãrate õre candu va lucã preste toti se nu se mai genese a marturisã adevãrulu.

Pre la 1/2 cãtra 11 ore Turr din preuna cu consociã se scolã de la mësã si intre vivatã entusiastice, precum intrãsc, se departã, concomitãtu de numerosu publicu. De ce libertate au magiãrii norocu de a se bucurã sub regimulu de fatia!

Eu nu-i invidiezu, de s'ar mesurã numai cu asemenea mesurã si pentru ceia lãlti!

Pre aici alteam lumea deãkiana e cam neodihnitã pentru cursulu ce l'au luatu lucrãrile deputatiunei din Vienã. Audi pre unii si alãii cã si-spunu sioptindu, cumca de aceea nu inãntãza intielegerea cu deputatiunea germanã, fiindu cã germanii nu s'ar mai interesã multu pentru esistinãtia imperiului (ce calumniã) pana candu din jurnale vedemu, cã germanii acusa cu asemenea nepãscere pre magiãri.

Pre la ministerie s'a inceputu lucrulu mai cu sufletu de candu s'au rentorsu ministrii. Denumiri de ampoiãti totu vedemu, numai de romanii putiene. Intre sute de insi, pana acumu abiã cetiram 4 nume de romani. E de inãsemnatu cã de la fãstã Cancellãria aul. transilvanã neci pre unu romanu nu l'a aplicatu, pana candu dintre unguri si sasi au denumitu o gramada. Ore ce se inãsemnedic asta persecutare apriãta a romaniloru?

Cernauti septembrie, 1867.

(La adresã separatistiloru din Moldova.) Mai de una-di se portã prin Cernauti unu romanu din Moldova necunoscutu dupa nume si mai necunoscutu dupa condiãione, carele venindu la intãlnire cu unii din barbãtii nostri nãtionali, vorbiã cu foculu, propriu numai zelitoru obscuri, in contra unirii Moldovei cu Muntenia, dicendu intre altele, cã acelu actu de unire trebue se se desfaca.

Se intielege de sine, cã romanii bucovinoni, cari sciu a se tiend in reserva fatia cu õmenii necunoscuti si de o colãre dubia, nu-si facura de vorba cu acelu moldovanu separatistu spre a-lu capacitã despre folosulu uniu lucrã, necunoscutu si aprobatu de tãta lumea civilisãtã, prin care puse nãtionea romana cu inoivãrea si spriginulu poteriloru garante fundamentulu spre scãpãrea sa de absorbire si nemicire.

Si noi nu am pierde timpulu a mai face vorba despre unele espeptatoriuni ce merita totu dispreãtiulu, dacã nu ne-ar face cuvintele acelu domnu separatistu a crede, ceea ce pana acum nu poteãmu crede, cã adeca intre romanii moldoveni totu se afla unii, cari consem-

tiescu cu agitatiunile emisãriloru moscalesci si cu dorintiele ovreiloru din Jasi, respicãte in unele jurnale ce stau in servitiulu loru.

Audimu, cã afara de acei doi factori, cari agitãdia pentru separãrea Jasiloru de Bucuresci, mai este inca unulu alu troile, care se lãgãna in visurile de domnia preste Moldova. Dara fie si unulu alu patrãle factoru de asta plãsa, ne indoimã, cã li va succede, a castigã pre multi din romanii moldoveni in servitiulu loru, de õra-ce poporulu de acolo era mai cu sãma intieleginãtia nãtionalã, carea lu conduce, pre vede, la ce pãte deveni sãrtea tieriloru surori, dacã prin õre-care fatalitate s'ar nemiciã actulu unirei loru in statulu Romanici de acum. Si neci nu e cu greu a-PRICEPO unã ca acestã si a calculã daunele cele multe ce ar urmã in casulu candu ar succede intrigele separatistice; ci ni vine greu a pricepe, ce ce fatia cutãza nuiã alãii a se portã cu planuri separatistice si prin care mominte cugeta acele persãne a frãnge poterea convingerii universali despre necesitate si folosulu sustinerii unirei degiã efãptuite si consolidate prin legile fundamentali ale statulu romanescu.

Concedemu, cã cu stabilirea resiedinãtiei domnitorului in Bucuresci, orasiulu Jasiloru suferã õre-care scãdere materialã, dacã aceea scãdere õre nu e precumpenita de folosulu celu mare, de carele se facã partãsia nãtionea intrãgã? Se fie romanii din Jasi lipsiti de patriotisimu pana in acelu gradu, ca se nu facã unu sacrificiu parteculariu, candu e vorbã de scãpãrea de perire si de salvãrea intregulu corpu nãtionalu?

Veri-cine trebue se recunãscã, cã departirea uniu poporu de acã-si origine, limba, datine, religiune si tãte altele condiãioni sociali, in dõue stato politice, buna-õra in principãtãle Moldovei si a Munteniei, erã o departire a unuia si aceluia-si corpu nãtionalu in dõue parti, unu lucru in contra naturei, ale caruia urmãri le sentira in decursu de secolu destulu de durerosu si unã si alta parte. Tocma prin actulu de unire a ambeloru principãte in unulu si acelu-si statu alu Romãnei, s'a delaturatu anormalitãtea cea de stricatiune si s'a pusu fundamentulu unei vietie nãtionalu dictate de natura, unei poteri politice, ce va potã resiste nesãtiulu eãternu, unei imbunetãtiri sociali, carea va fi o recompensa si pentru suferintiele de mai nãinte.

Incerãrile separatistice de a sfãsiã corpu nãtionalu sunt asiã dacã atacuri in contra legiloru naturei, ele sunt crime grele in contra intereselor cardinali ale poporulu romanu. Astfelu de inoercãri pre care statele vecine le potã exploãtã intru interesulu loru, le considerã nãtionele europene de o minorenitate, ba si de o nemoralitate politica si, in casulu celu mai bunu, i voru detrage simpatiete de pana acum. Ce pãte se urmeze atunci, o losno de prevediãtu!

Ni se pare a audã pre domniã separatisti respingendu cu cuvinte de mania unele insinuarã ca aceste si dicendu, cã scopulu loru nu merge asiã departe, ci numai, de a restatornicã dõue guverne cu dõue camere sub unulu si acelu-si domnitoriu. Cu alte cuvinte: domniãloru voiescu uniune personalã, adeca, uniune dnpã nume, era in factã dualismu, prin care ar imitã starea lucruriloru din Austriã. La

Pãte fi, cã Galienu-imperatu va fi cuprinsu inderoptu din Daciã traiana numai o parte, seu pamentulu din marginea Dunãrei, care din punctu de vedere strategicu, si imperãtãrii mai tardãti din Constantinopolu de multe ori l'au tienu ocupatu si intãritu, si apoi din partea acestã de pamentu va fi scõsu Aureliãnu imperãtãri legiunile si locnitorii, cari au vrutu se-i urmeze spre a locuã preste Dunare.

Deci, dacã stau dovedile nãstre desvoltate in aceste 16 puncte, cumca Dacu-Romanii de la descãlecare loru nepreruptu au locuitu in Daciã traiana, atunci cautã se intrebãmu: unde este istoria acestui poporu? Acestu poporu, care astã-di in orientulu Europei numera preste 10 miliõne de õmeni, cautã se aiba istoria sa, fiindu cã nu se pãte cugetã, cã elu se fie remãsu indiferente sub evenimintele fortunõse si intetitorie, ce s'au strãcoratu in mai multi seclã preste Daciã traiana, apoi singuru acea impregiurã a esistinãtiei Romaniloru in Daciã, de judecata din punctu de vedere alu limbei loru, carea in decursu mai de 18 seclã si-a conservãtu caracterulu si originea romana, cautã se marturisãscã de unu trecutulu istoricu alu Romaniloru, de õra-ce numai unu poporu compactu

cu unu organismu nãtionalu bine intemeiatu, si putinu amestecat cu alãte eleminte strãine a potutu la Dacu-Romanii conservã limbã in originalitateã ei romana, despre care originalitate romana de judecata din punctu de vedere alu studiulu limbisticeã asemenãtoriu (comparativu) marturisescu unu Diez, Fuchs si Diefenbach in Germaniã; unu Vegezzi-Ruscaia, Cataneo, B. Biondelli si Ascoli in Italiã, unu Edgard Quinet, Levalet si Ubicini in Franciã. Si, acestoru intãritãri sustienute de noi, corespunde si pareãrea renumitulu istoricu anglu Gibbon, care in istoria imperãtãrii romãne cap 11 notã 13 dice: „The Vlachsians, are surrounded by, but not mixed with the barbarians.“ — adeca pre romanii: „Valachii impresorãti de barbari, nu s'au amestecat cu acestiã.“ Noi respundemu, cã istoria Dacu-Romaniloru este involvãtu sub nume de Daci, Carpo-daci (Carpato-Daci), Carpi, Tai-fãli, Victo-fãli, Pacinãci (Pecenegi), Cumanii (Polovci), Tribãli, Sarmãte, Schite etc.

Mai inãntã se demonstrãtu in acestu tratãtu, cumca Dacu-Romanii (Vlachii) au purcesu in õste cu Hunii lui Atilã spre a portã batak. Vine apoi aci a oserbã, cumca Carpii si Carpodãcii de dupã numele lor nu au potutu fi Goti

de origine, apoi luandu in considerãtiune, cumca ei pe terenulu Daciã si impregiuru, au implinitu misiunea loru istoricã, cautã se-i revindicãmu la originea dacu-romãna; Tai-fãli si Victo-fãli (scrisi si Victo-vali) am aretatu mai sus cã sunt de origine galu-romãna, anume, cumca partea a dõuã: Fãli, care s'a scrisu si Vali, este urdãtu din Galu-Gali. Hermanrich regele Gotiloru nepotendu senguru a provede si direge imperãtãriã sa cea mare goticãscã, a inãcredinãtiãtu din imperãtãriã sa pamentulu Daciei lui Atanarich spre ocãrmuire, pre carele, dupã ce au cuprinsu Hunii Daciã si Gotii au trecut preste Dunare spre locuire intru imperãtãriã Romaniloru (greãscã), lu vedemu la anulu 377 — dupã cum marturisescu Sestu Aureliu Victoru in Gratianu Aug. si Zosimu comite, cartea 4, in Teodosiu celu Mare si Gratianu Aug. — a figurã ca stãpenitoriu eschisivu numai preste Carpi, Carpodãci, Tai-fãli si Victo-fãli, unindu-se cu popãrãle aceste ale sale, spre a se bate in contra imperãtãrii, cu Fridrigern altu capu ori rege gotu, dar fostu rivalu si contrariu alu seu, pre carele inãntã de venirea Huniloru l'au alungatu (Atanarich) din Daciã preste Dunare. Apoi inãntã cautã se tragemu in cum-

penirea nãstãra a) cumca precum marturisescu Zosimu comite, totu la loculu citatu, Carpodãcii, si pãte fi si Carpii cu Tai-fãlii, Victo-fãlii, s'au intorsu inãpoi in Daciã traiana; si atãra de o parte din Tai-fãli, neci credemu cumca acestiã si Victo-fãlii ar fi purcesu cu Gotii spre Italiã si Franciã; b) cumca precum marturisescu Ammianu Marcelinu cart. 31. capu 3. Atanaricu vine inãntã la anulu 374 dreptu, judeã alu Tervingiloru (locuitori ai Daciei traiane), care demnitate de jude convine, dupã desu citãtulu fragmentulu istoricu, cu organizãrea Dacu-Romaniloru, la cari marele jude erã o persãna inãntã de statu si avea potere de a conchiamã adunãres tierei. — Aceste impregiurãri ni parã de ajunsu a demonstrã, cumca sub Carpi, Carpodãci, Tai-fãli si Victo-fãli, cautã se se intielegã Dacu-Romanii in lucrãrile loru militare. Despre Pacinãci si Cumanii vom lucrã mai jos. Sub nume de Tri-vali, s'au infãtãsiãtu in istoria si Dacu-Romanii, precum vedurãmu mai sus cã marturisescu Leunclaviu. Sub nume de Sarmãti, si Schite vinu inãntã la istoriciã bisãntinã. Pacinãcii, Cumanii si Vlachii.

(Va urmã.)

Simeone Mangiuca.

acést'a li respundemu, că alt'a este starea lucrurilor în Austria și alt'a în România; aici sunt tineri cu națiuni diferite, era acolo un'a și acea-si națiune compactă. Afara de acést'a scimu și simțim căte premersera, pana ce se inaugura dualismul în Austria, și ce frupte va aduce, venitoriu va areta.

Era de s'ar scusa domnii separatisti, că ei neci acést'a nu aspira, ci că numai voiescu, a regulă referintele sociali între ambele țări degi unite, în unu modu, ca se nu patimesca interesele lor particulare, dicem, că ast'a mai are cuventu, iuse numai pe calea legala, dictata de constituțiunea statului, numai pe aren'a parlamentaria în camera, și nu în conventiculo, buna-ora ca celu din Romanu, neci prin aruncarea semintelor de discordia în mas'a poporului, neci prin articolele patimasie din unele jurnale, pre care de gréti se nu le citesci, neci prin desbinarea cea daunosa a clerului mai naltu, care se afurisece reciproc în fati'a lumii și spre scandal'a comuna; căci: Concordia res parvae crescunt, discordia maximae dilabuntur. Si noi credem, că, în fati'a miscarilor sociale și politice de pre peninsula balcana, Romani'a are lipsa de o concordia interna deplina. ca se nu cadia, ci se stea și se creșca!

Inca o data rogămu pre dnii separatisti ca, abatendu-se pre la noi ca oșpeti, precum purure sunt bine primiti, asié voru fi si d'acum, dar se nu vorbésca despre politica, căci ne supera. Nu vorbésca despre separatismu, pentru ca acést'a a fostu și e caus'a suferintelor națiunei noastre, cautati și vedeti. Sapienti sat.

Protocolulu

siedintelor direcțiunii Asociațiunei aradane pentru cultura poporului romanu tenute în anul 1866/7.

Siedinti'a IX

(ordinaria.)

tenuta în Aradu în 15 augustu nou 1867.

Presiedinte: Mironu Romanu directoriu secundariu.

Membri oficiali: Emanuilu Misiciu perceptoru, Lazaru Ionescu fiscalu subst. — Ioanu Goldisiu esactoru subst. — Teodoru Serbu bibliotecariu subst. și Julianu Grozescu notariu.

Membri asistentu: Ioanu Popoviciu Deseanu.

84. Autenticandu-se protocolulu siedintei trecute, dlu presiedinte recomanda direcțiunei pre notariulu nou alesu Julianu Grozescu, totu de odata fostulu notariu Ioanu Goldisiu preda urmatoriului seu actele direcțiunei.

Determinatu:

Notariulu nou alesu se introduce în postulu seu și cu acést'a primesce conducerea mai departe a protocolulu.

85. Apropiandu-se timpulu pentru defigerea terminului adunarei generale pe anul 1867/8 a Asociațiunei, dlu presiedinte trage atentiunea direcțiunei la acést'a impregiurare însemnata.

Determinatu:

Pentru defigerea terminului adunarei generale și în privinti'a pregatirilor covenite la acea adunare, se decide tienerea unei siedintei extraordinare a direcțiunei în 24 augustu nou a. c. și spre acestu scopu dlu presiedinte e rogatu a face acést'a cunoscutu și domnilor membri esteri ai direcțiunei.

86. Dlu Ioanu Popoviciu Deseanu ca presiedinte comisiunei emise pentru reviziunea regulamentului casei, areta cumca în urmarea îndepartarei și demisiunarei dlor comembri: Besanu și Draga, e de lipsa întregirea acestei comisiuni, dreptu aceea totu de odata propune alegerea altor membri.

Determinatu:

Aretarea dlui Ioanu Popoviciu Deseanu se ie în drépta consideratiune și în loculu domnilor demisiunati se alegu dnii: Lazaru Ioanescu și Ioanu Goldisiu, avendu de a participá în acea comisiune și notariulu direcțiunei.

87. Notariulu cetesce consemnarea acelor domni, cari pe bas'a declaratiunilor alaturate voiescu a fi alesi pe anii 1866—1869 de membri noi ai Asociațiunei, precum și a

acelor'a, cari prin deobligamentu nou si-au dechiaratu dorinti'a de a remane și mai departe membri ordinari ai asociatiunei, totu pe anii 1866—1869.

Determinatu:

Pe bas'a consemnarei d'antaic s'au alesu cu unanimitate de membri ordinari ai Asociațiunei urmatoriul domni:

(Consemnarea e vom publicá în cutare nr. ven. Red.)

Era pe bas'a consemnarei a dou'a s'a luat spre sciintia remanera mai de parte de membri ordinari ai Asociațiunei a urmatoriilor domni: (Se va publicá mai tardu. Red.)

88. Dlu presiedinte propune ca membrilor noi alesi sub nrulu de mai sus (87), se li-se imparta diplomele la cea mai de aprópe adunare generala a Asociațiunei.

Determinatu:

Se primesce.

Acestu protocolu s'a autenticatu în siedinti'a straordinaria a direcțiunei din 24 augustu nou 1867.

Ioanu Popoviciu-Deseanu m. p. presiedinte subt. Iulianu Grozescu m. p. notariu.

Economia.

Oradea-Mare 10 sept. 1867.

Astadi în terglu nostru de septemana trecura bucatele cu urmatoriile pretiuri: graulu curatu 8—9 fl. siniculu, — celu mestecat 6—7 fl. — secara 5 fl. — ordiu 3 fl. 20 cr. — ovesu 2 fl. 20 cr. — papusioiulu vechiu 6 fl.

Pretiuulu vitelor a scadiutu. Viile suferu de arsi'ta și secetá mare une locuri au secatu isvórele, s'a dusu speranti'a de vinu multu, va fi numai putienu dar bunu se va poté scapá de bruma.

Acum candu bucatele sunt eftine, bietulu tieranu se vede silitu a le vinde pentru că lu strimtorescu se respunda contributiunea.

Agricola.

VARIETATI.

— Din program'a gimnasiului romanu gr. cat. de Beiusiu pentru anul scolasticu 1867 estragemu: Clas'a I avá auditori 60 insi; — cl. II. 56; — cl. III. 58; — cl. IV. 35; cl. V. 27; cl. VI. 36; cl. VII. 32; cl. VIII. 35. Suma: 339. dintre acestia sunt romani: 311, era cei lalti 28 insi sunt unguri, nemti, ovrei etc. Statulu personale alu profesorilor e urmatoriulu: 1. Teodoru Kóváry, diriginte, canonicu tit. A implinitu anul alu 24-lo alu profesurei. — 2) Simone Popu (repausatu în 8 jul. a. c. 17-le anu alu profesurei). — 3) Andrea Pappfalvay 16. anu alu prof. — 4) Mihaiu Bandiciu in alu 11. anu. — 5) Ioane Selagianu in alu 9. anu. — 6) Augustinu Antal in alu 6. anu. — 7) G. M. Marinescu in alu 6. anu. — 8) Gavrielu Lazaru in alu 3. anu. — 9) Iosefu Iutiu in alu 4. anu. — 10) Stefanu Szady alu 2. anu. — 11) Simone Bulcu 1. anu. 12) Aless. Bozintanu 1. anu. Cei de ritulu gr. or. au catechetu pre Georgiu Vasileviciu protopopulu locului, cei rom. cat. pre St. Gergoly. Trebuie se simțim bucuria cauta la numerulu și clasificatiunile junimei. Totu ce amu dorí e ca se nu bata la ochi că asié multi domni profesori au atatu de putieni ani de servitiu. Acestu reu ar trebuí delaturatu. L'a observatu pré bine Rss. D. diriginte candu la compunerea programei areta anii servitiului la fie-care domnu profesore. — La finea programei gasim urmatoriile: Insciintiare. Conscrierea pentru primirea tenerimei scolastece la clasele mai inalte în gimnasiulu superioru catolicu de Beiusiu pe anul scol. 1867/8 se va face în 27. 28, 30 septemvre, în 1-a octovre misa solena „Veni sancte“ servanda în beseric'a gr. catolica; era în a 2-a octovre se vor incepe prelegerile. Beiusiu 31 iuliu 1867 Teodoru Kóváry, Dereginte.

— Viclenia în contra vicleniei.

„Star“ primesce den Parisu o corespondintia despre menunele ce le facu tunurile inventate de Napoleone, cari tunuri cu o puscatura arunca în departare de 2500 coti o plóia de glóntie și tóte au putere de strabatu pentru scandura

de feru de 1/2 policaru de grósa. Catra acést'a descriere mai adauge corespondintele numitei foi: „Prusia, pentru ca se póta descoperi secretulu acestor tunuri, a trimisu cati-va oficeri din armata ei la Mendonu, imbracati fiindu în vestminte rupturóse, civile și aretandu-se ca lucratori cu diu'a. Acesti oficeri necunoscuti venira în atingere cu nisce lucratori de Elsatia începura a vorbí despre poterca menatórie a numitelor tunuri și se bagara cu totii într'o carciunia. Aici inse erau niste ómeni beti, faccau larma și pe urma veni politia și — dupa cum are datina — areta pe toti cati erau acolo. Dara ce menune cuprinse pe oficerii prusiani candu observara că lucratori din Elsatia nu erau de catu spioni de la politia cari schimbaseră costumele lor cu altele de lucratori. Acést'a descoperire o facura prusianii naintea prefectului de politia care i rogá cu umanitate se retórne la Berolinu catu mai curundu, ce'a-ce ei promisera.“

— „Ghimpele“ foia umoristica ce apare la Bucuresti, ocupandu-se si elu de afacerea lui Candianu în Transilvania, areta pré capulu escortei unguresci adresandu lui Candianu urmatoriile cuvinte: „Nobilu june, Romanu ratacitu, deslipitu și priveagu de la corón'a Unguresca, tu care privești cu ochelarii verdi pintonii, toporulu și caciul'a lui Humades Laslos Ioge Nemesiu Emberu alu Tieriloru Dunarene, mergi de spune fratiloru tei binele, libertatea, și respectulu de care se bucura cei d'aici. — Mergi de li spune catu de inaintati suntemu noi în cultura și în civilizare! Cum scimu se primimu ópetii Romani; cum scimu se respectam dreptulu gintelor, candu avem pene la pelaria; și cu ce escorta voinica reconducemu peste granitiu pe ópetii nostri, candu voru se plece de voia de nevoia. Spunele fratiloru tei d'acolo că Barbarismulu lor, i-a opritu pana adi de a face astu-felu de primire fratiloru lor Unguri, stapaniloru lor, Unguri, care se preumbla, se hranescu beau, și mananca sermanii în Tier'a Romanesca, fara neci o escorta! . . . fara nici unu giandarmu dupa densii!“

— Advocatur'a în Transilvania e libera în urmarea unei ordinatiuni a ministeriului ungurescu.

— Ministrulu de finantie alu Ungariei a datu unu cerculariu catra tóte municipiele în care areta că contributiunile nu incurgu precum recere necesitatea tierii.

— Capitanescu, pre care regimulu magiaru l'a detienutu la Sibiu sub pretestu că ar fi emigrantu din Romania, acum — dupa insciintiarile foilor nemtiesci — i s'a datu cale libera. Adeca érași unu fiasco de catra magiari.

— Comitétulu opidanu din Siomcuta deschide concursu pentru ocuparea unei statiuni de educatórésca de fetitie la scól'a romana din Siomeu'a mare, capitala districtului Cetatii de piétra. Salariulu anualu e 300 fl. cortelu naturalu în localitatea scólei, impreunatu cu gradina de legume 15 fl. pentru lemne de focu, onorariu moderatu de la fetitiele straine.

— Separatistii din Moldova. Ni pare bine — dice „Natiunea“ Romana — că adunarea de la Romanu s'a anulat de catra insisi autorii ce o convocaseră.

— Montefiore. Dupa scirile diurnalelor nemtiesci și magiare, Montefiore se falece că caletori'a sa la Bucuresti si-a avutu rezultat, despre ce va vorbí curundu în o brosiura. Aseptam se vedemul!

— Comunicatiunea pe liniile ferate catra Triestu e de ajunsu pentru tóte transportele. Acést'a însemnám ca rectificare la cele scrise sub „Economia“ în nr. tr. Granele — precum observá direcțiunea celei cai — n'au fostu impedeate neci odata estimpu.

— Anecdota. Lui Garibaldi în Orvieto i-aduseră ovatiune nisce teneri leniosi: „Traiesca republica!“ „traiesca Garibaldi!“ — Nu republica voiti voi (observá generariulu) ci lenca, căci virtutea republicanului e lucrulu.“

Indreptare. În nr. tr. la corespondinti'a din Clusiu, nainte de punctulu ultim din sminta au remasu netiparite cuvintele: „Óre se nu precépa omulu nostru, séu celu putienu publiculu nostru, că. — combatendu curtea de apelu din Sibiu totodata cu acea mana și arma combatemu și curtea de reviziune și cassatiune din Clusiu, și respective spriginimu planurile ministeriului și corifeiloru magiari d'a sterge supremulu foru din Clusiu și a-lu concentrá în Buda-Pesta!“

121.

Concursu.

În Protopopiatulu Pestesiuului urmatoriile statiuni invetiatoresci au devenitu vacante:

1. *Laculu negru* (Fekete-Tó, Orasiu) cu salariu anualu de 168 fl. v. a. — De la totu scolarulu 20 cr. — Grdina de legume — Cortelu liberu și desfatatu, lemne de focu cati i vor fi de lipsa și stótele cantorale.

2. *Lugasu de josu*. cu salariu de 125 fl. — de la totu scolarulu 30 cr. — 6 cubule de grau, și pe atate de cucuruz — 2 vici de fasofa — 6 stangini de lemne, de la tóta casa o portiuune de fenu, și 1 fuioru.

3. *Cornitielu* cu salariu de 80 fl. arg. 6 cubule de bucate — 6 stangini de lemne — pamentu de sementura de 2 cubule — competintia cantorala și cortelu bunu.

Pentru statiunile acestea se deschide concursu pana la 29 septem. a. c.

Cei ce dorescu a avé un'a dintre aceste statiuni, au de asi trimite recursele lor — adresate V. Eonsist: diecetanu Aradanu — subserisului în Oradea-Mare 29 august 1867.

Ioanu Fasie m. p. protop. Pestesiuulu și insp. distr. de scóle.

(1—3)

Nr. 68/867 scol.

Concursu.

Statiunea invetiatoresca din comun'a Cebza, în comitatulu Torontalului a devenitu vacanta. Cu cadetr'a acést'a sunt impreunate urmatoriile emoluminte: bani gat'a 120 fl. v. a. — grâu de pane 60 metie posioniene, 4 stangeni de lemne de focu, 8 stangeni de paie, 12 % de sare, 12 % de lumine, 1 centenariu de lardu (elisa) și cortelu liberu.

Doritorii a ocupare statiunea numita sunt avisati recursele lor bine instruate cu documintele necesarie, adresate catra venerabilulu consistoriu din Caransebesiu, și mai departe pana în finea lunci septemvre a. c. la subserisulu în Ciacova a le transpune.

Ciacova 20 aug. 1867.

Ioanu P. Séimanu, m. p. protop. adm. și directoru scolasticu a tractului Ciacovei.

(2—3)

Cursurile din 13 sept. 1867 n. sér'a.

(dupa aretare oficiale.)

	bani	marf.
Imprumutele de stat:		
Cele cu 5% în val. austr.	52.—	52.20
„ „ contributiunali	58.—	58.30
„ „ noue în argint	88.30	88.50
Cele în argint d. 1865 (în 500 franci)	78.50	79.—
Cele nationali cu 5% (jan.)	66.—	66.20
„ metalice cu 5%	57.—	57.20
„ „ maiu—nov.	59.40	59.60
„ „ 4 1/2%	48.75	49.25
„ „ 4%	43.50	43.75
„ „ 3%	82.90	83.10
Efekte de loteria:		
Sortile de stat din 1864	76.50	76.70
„ „ „ 1860 1/2 în cele întregi	84.60	84.80
„ „ „ 1/2 separata	89.75	90.25
„ „ 4% din 1864	73.50	74.—
„ „ din 1839, 1/2	138.50	139.—
„ banciei de oredet	127.25	127.50
„ societ. vapor. dunarene cu 4%	85.75	86.75
„ imprum. princip. Eszterházy à 40 fl.	97.—	100.—
„ „ Salm	29.—	29.50
„ cont. Palffy	23.50	24.50
„ princ. Clary	24.—	25.—
„ cont. St. Genois	23.—	23.50
„ princ. Windischgrätz à 20	17.—	18.—
„ cont. Waldstein	18.50	19.50
„ „ Keglevich	12.—	12.50
Obligatiuni de pamentu:		
Cele din Ungaria	68.75	69.50
„ Banatul tem.	66.—	67.—
„ Bucovina	68.—	66.—
„ Transilvania	62.25	62.75
Actiuni:		
A banciei nationali	681.—	686.—
„ de oredet	183.80	184.—
„ soont	602.—	606.—
„ anglo-austriace	106.25	106.75
A societatei vapor. dunar.	482.—	484.—
„ „ Lloydului	175.—	180.—
A drumului ferat de nord.	171.—	171.50
„ „ stat	239.60	239.80
„ „ „ apus (Elisabeth)	141.25	141.75
„ „ „ sud	188.50	189.—
„ „ „ langa Tisza	147.—	147.—
„ „ „ Lemberg-Czernowitz	173.75	174.25
Bani:		
Galbenii imperatesci	5.90	5.91
Napoleon'dori	9.89	9.90
Friedrichsd'ori	10.30	10.40
Suverenii engl.	12.85	12.40
Imperialii rusesci	10.10	10.12
Argintulu	121.50	121.75